

Inhoudsopgave

	Pg.		Pg.
Deel 1: Het vertrekpunt	2		
1. Inleiding	2	1.3 Vraaggestuurd aanbod	21
1.1 Aanleiding	2	1.3.1 Uitgangspunten voor een vraaggestuurd aanbod	21
1.2 Procedure	2	1.4 Territoriale aanpak	22
1.3 Werkwijze	2	1.4.1 Uitgangspunten voor een territoriale aanpak	23
1.4 Opbouw van de nota	3	1.5 Doelgroepengerichte aanpak	23
2. Sport in Oosterhout	4	1.5.1 Uitgangspunten voor een doelgroepengerichte aanpak	24
2.1 Te verwachten ontwikkelingen in Oosterhout	4	1.6 Versterken van de sportinfrastructuur	24
2.1.1 Gevolgen voor de Sport in het algemeen	4	1.6.1 De sportverenigingen	24
2.2 Aandachtspunten huidige sportsituatie in Oosterhout	4	1.6.2 De Sportraad	25
		1.6.3 Sportservicepunt	25
Deel 2: de pijlers van het sport- beleid in Oosterhout tot 2014	6	1.6.4 Commerciële sportaanbieders	26
		1.6.5 Uitgangspunten voor de sportinfrastructuur	27
1. De visie	6	2. Uitvoeringsplan	27
1.1 Breedtesport	6	2.1 Inleiding	27
2. De missie	8	2.2 Communicatie	27
2.1 Regierol	8	2.3 Breedtesportprojecten	28
2.2 Voorwaardenscheppende taak	9	2.3.1 Financiën	28
3. Randvoorwaarden	9	2.4 Nieuw beleid	28
3.1 Tarieven	9	2.4.1 Financiën	28
3.2 Subsidies	11	2.4.2 Actieplan	28
3.3 Accommodaties	11		
3.3.1 Realisatie	11		
3.3.2 Accommodatiespreiding	12		
3.3.3 Spreidingsbehoefte	13		
3.3.4 Exploitatie	14		
3.3.5 Zwembaden	14		
3.4 Monitoring	15		
3.5 De pijlers van het sportbeleid in Oosterhout tot 2014	16		
Deel 3: Sportstimulering 2004-2008: operationele uitgangspunten	18		
1.1 Inleiding	18		
1.2 Integrale aanpak	18		
1.2.1 Recreatiebeleid	18		
1.2.2 Onderwijsbeleid	19		
1.2.3 Jeugdbeleid	20		
1.2.4 Welzijns- en gezondheidsbeleid	20		
1.2.5 Uitgangspunten voor een integrale aanpak	21		

Deel 1: Het vertrekpunt

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 30 juli 1992 is de nota sport en recreatie 1992 - 2000 door de gemeenteraad vastgesteld. De meeste in de nota genoemde actiepunten zijn inmiddels uitgevoerd. Enige jaren geleden is met een nieuwe nota gestart. Echter door verschillende omstandigheden heeft dat pas eind 2002 geresulteerd in een nieuwe beleidsnota.

De noodzaak tot het actualiseren van het beleid wordt versterkt door het feit dat het sportbeleid momenteel, zowel op rijks- als op provinciaal- en gemeentelijk niveau, sterk in beweging is. Sport staat hoger op de politieke agenda. Op rijksniveau heeft dit geresulteerd in een aanzienlijke uitbreiding van het sportbudget. Maar meer nog dan deze financiële waardering, valt op dat overheden meer dan voorheen stilstaan bij de maatschappelijke betekenis van sport en de mogelijkheden om die te benutten. Vanuit dit nieuwe sportbeleid wordt nu ook in Oosterhout de nadruk gelegd op de samenhang met de verwante beleidsvelden.

1.2 Procedure

Op 23 december 2002 is de oorspronkelijke versie van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie door het college vastgesteld. Van 20 januari tot 24 februari 2003 heeft deze nota ter inzage gelegen, op 25 maart 2003 is de inspraaknota door het college vastgesteld en op 29 april is de kadernota Sport en Sportieve Recreatie opiniërend behandeld in de gemeenteraad.

Onderhavige nota is aangepast op basis van de opiniërende raadsvergadering en op basis van het daaruit voortvloeiende verzoek van de raad om de nota al op één onderdeel (de clustering van accommodaties) uit te werken, alvorens de kadernota besluitvormend aan te bieden. De aanpassingen naar aanleiding van de raadsbehandeling hebben vooral betrekking gehad op de vorm. Als gevolg van diverse tussentijdse ontwikkelingen zoals het afronden van de haalbaarheidsstudie voor een combiad op de Warande, uitvoering van diverse breedtesportprojecten en ontwikkelingen op het gebied van de ruimtelijke ordening hebben er eveneens aanpassingen plaatsgevonden. Eén en ander heeft tot gevolg gehad dat sommige kaders uit de oorspronkelijke Kadernota al verder uitgewerkt zijn dan andere. Daar waar de nota inhoudelijk afwijkt van de oorspronkelijke nota, wordt dat aangegeven in de kantlijn.

1.5 Werkwijze

In het politiek akkoord 2000 – 2002 is vastgelegd dat de participatie van burgers en maatschappelijke groeperingen bij beleidsontwikkelingen zal worden gestimuleerd. Bij het opstellen van deze nota zijn derhalve diverse (vertegenwoordigers van) belanghebbenden betrokken.

De totstandkoming van deze nota is, door omstandigheden, in twee fasen gebeurd.

Fase 1:

Eén van de eerste stappen in dit kader was het organiseren van een discussieavond in juni 2000. De in de beleidsnota opgenomen onderwerpen zijn voorts behandeld in de, in eerste instantie, voor de nota ingestelde werkgroepen "vraag" en "aanbod/financiën". Het proces werd aangestuurd door de stuurgroep, waarin de voorzitters van de werkgroepen (afdeling Sport en Recreatie) en de wethouder sportzaken zitting hadden. Leden van de werkgroep "aanbod/financiën" waren, afgezien van een vertegenwoordiger van de sportraad Oosterhout, ambtenaren van diverse afdelingen. In de werkgroep "vraag" hadden voornamelijk externe leden zitting: Stichting Ouderen Oosterhout (nu stichting Merites),

Gehandicaptenplatform Oosterhout, GGD West-Brabant en de Sportraad Oosterhout. De werkgroep werd gecompleteerd door de toenmalige afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling en Sport en Recreatie.

De bij de Sportraad aangesloten verenigingen zijn tijdens dit traject (via de Sportraad) betrokken geweest.

Fase 2:

De resultaten van de 1^e fase zijn in de 2^e fase getoetst op actualiteit en daar waar nodig aangepast en/of uitgewerkt. Diverse ontwikkelingen (in deel 1 van deze nota beschreven) hebben geleid tot een verschuiving in accenten en het toevoegen van enkele nieuwe punten.

In de eindfase zijn deze punten met sleutelpersonen (uit bovengenoemde werkgroepen) besproken, hetgeen heeft geresulteerd in deze kadernota. Opgemerkt dient te worden dat de tijdsplanning heel krap is geweest voor deze laatste fase en dat de betrokkenen desondanks zeer coöperatief zijn geweest.

Sleutelpersonen:

Extern: Dhr. Dagelet (Merites), Dhr. Franken (GGD), Mw. Pijpers (Gehandicapten Platform), Dhr. Heijl (particulier sportondernemer), Dhr. Willemsen (particulier sportondernemer), Dhr. Janssen (Sportraad, namens de aangesloten sportverenigingen) en intern: Dhr. Sprangers (Onderwijsbeleid), Dhr. Cornelissen (Ouderenbeleid), Dhr. van Stratum (Buurtbeheer), Dhr. Versteegh (Ruimtelijke Ordening), Mw. Wouters (Jeugdbeleid), Dhr. Wijnen (coördinator beleid W&W), Dhr. Klösters (Stadsbedrijven), Dhr. Nouwens (SB unit sportaccommodaties), Dhr. Weterings (Z&W), Dhr. vd Hout (W&W Verhuur Sportaccommodaties), Mw. Van Gestel (FOU).

De kadernota is aan alle sleutelpersonen (en de achterban van de Sportraad) gestuurd, tevens ter inzage gelegd en op het internet geplaatst.

De opzet en uitvoering van de acties die uit de nota voortvloeien zullen in principe middels een interactief proces tot stand moeten komen. Dit houdt in dat belanghebbenden betrokken worden vanaf het begin van het proces en niet alleen in een later stadium in de gelegenheid gesteld worden om te (be)oordelen. De vorm van betrokkenheid is maatwerk en zal per project vastgelegd worden in een communicatieplan.

Onderhavige aangepaste nota is niet meer voorgelegd aan bovengenoemde partijen gelet op het feit dat er geen principiële wijzigingen zijn. Echter, gelet op de ontwikkelingen rond het Sportservicepunt Oosterhout in Beweging (een uitwerking van rv 23 oktober 2001), is de nota wel aan Oosterhout In Beweging (i.o.) voorgelegd.

1.6 Opbouw van de nota

In deze nota wordt een richting bepaald voor de komende 10 jaar.

De nota bestaat dien ten gevolge uit 3 delen, te weten:

- Het vertrekpunt; met daarin de inleiding, aanleiding, werkwijze, lokale trends en ontwikkelingen en aandachtspunten uit het huidige sportaanbod als uitgangspunt voor het toekomstige beleid.
- Het gewenste beleid voor de komende 10 jaar.
- De uitvoering waarin een planning voor de concretisering van het gewenste beleid, financiële aspecten en de communicatie voor de komende 3 jaar, hetgeen de resterende looptijd is van de breedtesportimpuls. Pas na evaluatie van deze projecten kan een projectkeuze en -planning daarop volgende jaren gemaakt worden.

2. Sport in Oosterhout

2.1 Te verwachten ontwikkelingen in Oosterhout

In deze paragraaf worden de, voor de sport, belangrijkste ontwikkelingen in Oosterhout op een rij gezet.

Er wordt een lichte stijging verwacht van het aantal inwoners in Oosterhout waarbij de grootste groei verwacht wordt onder de 65+ -ers (dit geldt ook voor de allochtone bevolking) in de oudere wijken, terwijl het aantal jonge huishoudens met name in Dorst en Vrachelen (de nieuwbouwlocaties) zullen groeien. Bovendien zullen er steeds meer kleine huishoudens ontstaan.

Het besteedbaar inkomen ligt nog steeds boven het landelijk gemiddelde terwijl de economische groei naar verwachting verder zal inzakken.

Voorts is op politiek-bestuurlijk gebied de verwachting dat de ingezette aandacht voor sectoroverschrijdend beleid verder zal toenemen en dat onder andere de clustering van voorzieningen c.q. de integrale kijk op de ontwikkelingstrajecten van kinderen en jongeren in de verlengde schooldag en Bredeschool zich verder zal ontwikkelen.

2.2.1 Gevolgen voor de Sport in het algemeen

Wat betekenen deze ontwikkelingen nu voor de sport. Naar verwachting zal er onder andere een stijging van de vraag naar sportvoorzieningen ontstaan en daarmee een toenemende strijd om ruimte, dit terwijl er over het algemeen zeer beperkt rekening is gehouden met ruimte die beschikbaar is voor sportaccommodaties in (de nabijheid van) steden.

Sport en recreatie zullen steeds meer gezien worden als motor van stedelijke leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling en er zal een toename zijn van de maatschappelijke claims op sport, waardoor onder andere een toenemende vraag naar beleid op maat en integraal beleid zal ontstaan.

Het werven van kader en vrijwilligers blijft een opgave, mede omdat er een tendens zal zijn naar minder verenigingsbinding en een toename van individuele sporters. Dit zal voor de georganiseerde sport een belangrijk punt van aandacht blijven.

Er zal met name een toename zijn van het aantal (autochtone) oudere sporters, terwijl de sportparticipatie van allochtone sporters achter blijft.

Wat betreft de organisatie van de sport zal sport zich meer en meer gaan gedragen als een "normale" bedrijfstak en zullen er andere organisatievormen gaan ontstaan.

2.3 Aandachtspunten huidige sportsituatie in Oosterhout

In deze paragraaf worden de belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van de sportsituatie in Oosterhout genoemd. De informatie is gebaseerd op gesprekken met betrokkenen, de Sportraad, ervaringen en enkele onderzoeken, alsmede op te verwachten trends en ontwikkelingen in de sport in Oosterhout in het algemeen. Voor een uitgebreidere toelichting hierop wordt verwezen naar bijlage 1 bij deze nota.

De kwaliteit van de sportverenigingen staat onder druk doordat verenigingen niet, of niet snel genoeg, kunnen inspelen op de snel veranderende vraag.

Daarnaast zullen, naar verwachting, de financiële problemen bij sportverenigingen toenemen en zullen de verenigingen een steeds grotere behoefte krijgen aan aandacht voor en ondersteuning van de vereniging als vrijwilligersorganisatie.

Voor wat betreft de ongeorganiseerde sport zal door het toenemende aantal ongeorganiseerde sporters de honger naar informatie over deze groep toenemen.

Op ruimtelijk niveau zal meer ingesprongen moeten worden op de relatie sport/spel in de wijk, maar ook op stedelijk niveau.

Ook in dat kader zal meer afstemming (clustering) plaats moeten vinden met andere op beweging gerichte activiteiten. Binnen de nieuwe ontwikkelingen op onderwijsgebied zal dan ook meer ruimte in gebouwd moeten worden voor sport en beweging gerichte activiteiten.

Er dient extra aandacht te zijn voor ouderen, allochtonen en mensen met een functiebeperking. De sportstimulering moet verder gezocht worden in het beter coördineren van de diverse stimuleringsprojecten, een verbetering van de informatieverschaffing en (verenigings)ondersteuning.

In het verleden is regelmatig sprake geweest van een troebele relatie tussen de Sportraad en de gemeente. Deze situatie is onder andere het gevolg van het feit dat de Sportraad aan de ene kant de belangen behartigt van de bij hen aangesloten leden, hetgeen dient ten gevolge tot confrontaties met de gemeente kan leiden. Aan de andere kant heeft de Sportraad een uitvoerende rol (gemeentelijk beleid zoals de breedtesportprojecten; waaronder niet-aangesloten verenigingen en/of personen) en een adviserende rol (t.a.v. bijvoorbeeld subsidies en de privatisering).

De conflicterende taken/belangenverstrengeling bij de sportraad zijn aanleiding geweest om kritisch naar de organisatie van de sportinfrastructuur in Oosterhout te kijken, waarbij tevens de belangenbehartiging van ongeorganiseerde sporters en de sportaanbieders speciale aandacht krijgen.

Voor wat betreft de sportaccommodaties is duidelijk dat de teruglopende bezetting van de accommodaties aandacht vraagt alsmede de bruikbaarheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid van de accommodaties.

Er is bestaat behoefte aan een realisatie- en exploitatiebeleid.

Voor wat betreft de tarieven wordt opgemerkt dat het nadeel van indirecte subsidiëring is dat het maatschappelijk belang per accommodatie en per tak van sport varieert, maar dat de subsidie niet gedifferentieerd kan worden ingezet. Daarnaast maken de lage tarieven dat het zicht op de werkelijke kosten minder wordt. Ook blijkt het huidige tarievenstelsel in de praktijk met name bij de buitensportaccommodaties tot onoverzichtelijkheid te leiden.

In het huidige subsidiebeleid worden nauwelijks concrete meetbare doelstellingen geformuleerd en bestaat er ook vrijwel geen relatie tussen de aan de club verstrekte gemeentelijke gelden en de bijdrage van de club aan de gemeentelijke (maatschappelijke) doelen.

Het huidige systeem is dan ook hoofdzakelijk inputgericht en geeft de verenigingen nauwelijks 'prikkel' om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderende wensen.

Deel 2: de pijlers van het sportbeleid in Oosterhout tot 2014

Op basis van de aandachtspunten uit deel 1 worden in dit deel de strategische kaders voor het gewenste sportbeleid voor de periode 2004 t/m 2014 (hoofdstuk 1) neergezet. In deel 3 vindt u de beleidsuitgangspunten op operationeel niveau in een uitvoeringsplan (hoofdstuk 1) beschreven en in hoofdstuk 2 wordt een projectplanning tot en met 2007¹ gegeven.

Allereerst wordt kort ingegaan op de pijlers van het gemeentelijk (sport)beleid.

1. De visie

De lokale overheid speelt een actieve rol bij het verbeteren van de kwaliteit van sport in het algemeen en sportaanbod in het bijzonder. Een integrale beleidsaanpak is noodzakelijk om de intrinsieke en maatschappelijke betekenis van sport (resp. sport als doel en sport als middel) te versterken en te benutten.

Kwaliteit is een belangrijk uitgangspunt omdat de huidige samenleving steeds meer kwaliteitseisen stelt. De mensen willen steeds nauwkeuriger hun beschikbare tijd en middelen benutten en willen kunnen kiezen. Daarbij wordt steeds vaker gekozen voor kwaliteit in de breedste zin van het woord (klantgericht, vraaggestuurd, professioneel en duurzaam).

Om kwaliteit te kunnen leveren is een vraaggerichte aanpak noodzakelijk en daar is participatie (een belangrijke pijler van de huidige samenleving) een wenselijk onderdeel van. Participatie is een voorwaarde voor gedragenheid en samen met een integrale aanpak de basis voor een succesvol beleid.

Bij het ontwikkelen van een integraal sportbeleid staat niet meer alleen de sport als doel (de intrinsieke waarde van sport) voorop. Er wordt getracht op indirecte wijze te profiteren van sport als middel, te weten de vormende-, sociaal-interactieve-, gezondheids- en economische waarde (Stadsvisie Plus).

Integraliteit vergt samenwerking vanuit een eigen achtergrond en deskundigheid. De herstart (nieuwe organisatiestructuur) van de gemeentelijke organisatie heeft o.a. ruimte geboden om de sectorale verkokering te doorbreken. Ook binnen de afdeling Wijk en Welzijn zijn derhalve specifieke deskundigheden samengevoegd, waardoor het sportbeleid in sterkere mate kan worden afgestemd op o.a. het welzijns-, onderwijs- en recreatiebeleid en vice versa. De opgave zal zijn om met respect voor elkaars sectorale deskundigheden, kennisvelden aan elkaar te koppelen, uitgaande van een sterke intrinsieke verwantschap tussen sporten, recreëren, ruimtelijke ordening, bewegen, onderwijs en welzijn. Hoe verwant ze echter ook zijn, sport heeft, net als de andere sectoren, tevens eigen kenmerken die moeilijk vergelijkbaar zijn met andere beleidsterreinen, die om een bijzondere expertise vragen en die, op onderdelen, een relatief autonome positie in het beleid rechtvaardigen. Dit geldt in het bijzonder wanneer het gaat om beleid gericht op versterking van de sportinfrastructuur en in de afwegingen tussen de betekenis van sport als doel (intrinsieke waarde) en het gebruik van sport als middel (brede maatschappelijke betekenis).

1.1 Breedtesport

De maatschappelijke betekenis van sport krijgt vooral vorm in de breedtesport. Breedtesport is de nieuwe verzamelnaam voor alle verschijningsvormen van sport en bewegen in georganiseerd en ongeorganiseerd verband in en buiten de sportsector. Een

¹ 2007 is het laatste jaar van de breedtesportimpuls. Op basis van een evaluatie zal voor de periode vanaf 2008 nieuw beleid geformuleerd moeten worden ten aanzien van de sportstimulering en sport in Oosterhout in het algemeen.

passende definitie heeft zelfs NOC*NSF, de landelijke koepel, niet. Breedtesport is eigenlijk alles wat topsport niet is.

Het doel van Breedtesport is wel duidelijk. NOC*NSF formuleert dat als volgt: "het doel van breedtesportbeleid is dat iedere inwoner van Nederland in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur en op grond van zelf gekozen beweegredenen, aan sport en bewegingsactiviteiten van goede kwaliteit kan deelnemen dan wel daarbij betrokken kan zijn".

Breedtesport is een andere benadering van de sport dan het oorspronkelijke veelal accommodatiegerichte sportbeleid (het realiseren/aanbieden van voorzieningen centraal). In 2000 is VWS met de breedtesportimpuls gestart. Het ministerie zet hiermee gemeenten, sportbonden en provincies aan tot een actiever sportbeleid. Kleine gemeenten die samenwerken en gemeenten met meer dan tienduizend inwoners kunnen een paar jaar lang een bijdrage krijgen voor nieuwe sportactiviteiten. Tot een bepaald maximum financiert VWS de helft van de projectplannen. Gemeenten leggen zelf de andere helft op tafel om hun eigen betrokkenheid te tonen.

Met de aanvraag Breedtesportimpuls in 2001 (Rv 23 oktober 2001) heeft de gemeente Oosterhout de richting voor het sportbeleid in principe bepaald.

In de missie van de gemeente Oosterhout ligt dan ook besloten dat het accent van het sportbeleid ligt op het welzijnsaspect van sport en daarmee op de Breedtesport.

In bijlage 2 van deze nota is op hoofdlijnen het, reeds vastgestelde, beleid ten aanzien van de Breedtesport beschreven, tevens is een project realisatieverslag van 2003 toegevoegd. Op basis van de aandachtspunten uit deel 1 wordt een aantal operationele beleidsuitgangspunten geformuleerd ter versterking/verdieping van de oorspronkelijke Breedtesportaanvraag.

Hoewel investeren in de breedtesport uiteindelijk kan bijdragen aan een gunstig topsportklimaat, zal topsport buiten deze nota gehouden worden. Bij topsport speelt in eerste instantie de commercie en promotie van de stad (afhankelijk van de schaal) een rol. De uitvoering van topsportbeleid wordt dan ook gezien als primair een zaak van private partijen. De gemeente hoeft echter niet geheel aan de topsport voorbij te gaan. Topsport heeft immers ook een sportstimulerende werking. Derhalve zal in de volgende planperiode gekeken moeten worden of bijvoorbeeld via bestaande netwerken intensiever contact gezocht kan worden met topsportverenigingen en topsporters in de regio, bijvoorbeeld de ontwikkeling van een LOOT-school (Landelijk Overleg Onderwijs en Topsport) in Breda, waarmee de gemeente gunstige randvoorwaarden kan ontwikkelen voor topsportbeoefening. Voorts kan bij de realisatie c.q. innovatie van accommodaties rekening gehouden worden met de eisen voor het gebruik bij topsport(ers) e.d..

2. De missie

De gemeente stelt zich tot doel om alle inwoners van Oosterhout, ongeacht leeftijd, religie, sekse, etniciteit, talenten en beperkingen, in staat te stellen volwaardig deel te nemen aan, en deel uit te maken van de samenleving.

De gemeente constateert dat sportbeoefening hierbij een belangrijke rol kan spelen, vanuit het oogpunt van gezondheid en de eigen ontwikkeling en ontplooiing van mensen en van uit het oogpunt dat sport bovendien kan dienen als belangrijk middel om brede maatschappelijke doelstellingen te bereiken.

De gemeente streeft ernaar de sportbeoefening te bevorderen door goede voorwaarden te scheppen (voor iedereen bereikbare, toegankelijke, bruikbare en betaalbare voorzieningen) en zal waar nodig de regiefunctie¹ op zich nemen om ontwikkelingen te stimuleren.

Vanuit het oogpunt van gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing van mensen is het van belang dat iedereen op een verantwoorde wijze aan enige vorm van beweging kan deelnemen. Deelname aan sport en/of het beleven van sport kan bovendien dienen als middel om andere doelen te bereiken, zoals het tegengaan van isolement, het bevorderen van onderlinge omgang (integratie) en bijvoorbeeld bij het tegengaan van overlast.

Meer dan voorheen is bij het ontwikkelen van het sportbeleid sprake van afhankelijkheid van en samenhang met andere gemeentelijke beleidsterreinen en zal de verzorgende rol, die de gemeente van oudsher heeft gehad, ten aanzien van o.a. de sector sport afnemen.

De rol van de gemeente zal meer regisserend en voorwaardenscheppend van aard zijn. De verantwoordelijkheid van de (on-) georganiseerde sport zelf, het maatschappelijke middenveld en de verschillende marktpartijen zal daardoor nog meer toenemen (o.a. privatisering/verzelfstandiging).

Voorts wordt, in het kader van de verzakelijking binnen de overheid, bij de bepaling van de gemeentelijke rol in toenemende mate gekeken naar de vraag van de effectiviteit: in hoeverre draagt de activiteit bij aan het bereiken van maatschappelijke doelen. Dit leidt tot een gedifferentieerd sportbeleid, waarbij sportaanbieders ondersteund kunnen worden op basis van de bijdrage aan het bereiken van gemeentelijke doelen.

2.1 Regierol

Twee ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de bestuurlijke rol van de gemeente vrij algemeen wordt aangeduid met de term 'regierol', te weten:

1. De overheid beseft steeds vaker dat de uitvoering van beleid een draagvlak in de samenleving vereist. Daarom zoekt zij naar een meer communicatieve bestuursstijl en een grotere betrokkenheid van maatschappelijke instellingen bij het beleid.
2. Het beleidsterrein van sport is veranderd. (zie deel 2 par. 1.1 : Breedtesport)

De vraag is hoe deze regierol vorm gegeven moet worden.

De gemeente moet niet langer gezien worden als een sturende instantie die boven de partijen staat, maar als een van de deelnemende partijen in een bestuurlijk netwerk. Beseft moet worden dat voor het bereiken van doelstellingen de medewerking van andere partijen nodig is.

Beleid komt dus niet alleen tot stand door centrale sturing, met regelgeving en subsidies als instrumenten, maar vooral ook door interactie en communicatie met de vele partners die in een beleidssector actief zijn.

¹ Overheidsbeleid komt in deze visie niet primair tot stand door centrale sturing, met regelgeving en subsidies als instrumenten, maar door interactie en communicatie met de vele partners die in een beleidssector actief zijn. (Masterplan Ouderen, 2002)

De gemeente Oosterhout heeft in de afgelopen jaren al steeds meer op verschillende beleidsterreinen gekozen voor een regisserende rol. In navolging van het bovenstaande houdt dit in dat zij op doelen stuurt en op instrumenten faciliteert.

Wanneer de gemeente ook een actieve rol wil spelen in het sportbeleid, moet zij dit ook uitstralen want zonder politieke aandacht en steun is het uiterst moeilijk om een positief integraal sportbeleid van de grond te krijgen.

Er dient consensus te zijn op hoofdlijnen en politiek draagvlak voor het ontwikkelen van een integraal sportbeleid.

In bijlage 3 worden de taken van de regisseur kort samengevat.

2.2 Voorwaardenscheppende taak

De gemeente wil sportbeoefening en beleving bevorderen door samen met haar partners (sportaanbieders, welzijnsorganisaties etc.) beleid te ontwikkelen, goede voorwaarden te scheppen door het ontwikkelen, in standhouden en toegankelijk maken van diverse sport- en bewegingsactiviteiten en -voorzieningen.

Samenwerking met particulier en maatschappelijk initiatief staat voorop, waartoe afspraken dienen te worden gemaakt met de markt (voorwaardenscheppend). Alleen daar waar het particulier en maatschappelijk initiatief onvoldoende mogelijkheden bieden om de gemeentelijke doelen te bereiken, zal de gemeente nog een initiërende rol vervullen (vangnetconstructie).

3. Randvoorwaarden

Hoewel het accent niet langer ligt op het realiseren en exploiteren van accommodaties zijn het accommodatiebeleid en het tariefbeleid fundamentele instrumenten om de harde sportinfrastructuur verder te verbeteren; in het bijzonder ten aanzien van de efficiëntie van beheer en exploitatie.

In de missie wordt dan ook nadruk gelegd op de voorwaardenscheppende taak o.a. bij het aanbieden van voor iedereen bereikbare, toegankelijke, bruikbare en betaalbare voorzieningen.

Subsidiering is een randvoorwaarde van een geheel andere aard. De gemeente kan het subsidiebeleid benutten als beleidsinstrument om bredere maatschappelijke doelen te bereiken.

Voorts is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van het sportbeleid inzicht in de vraag, het aanbod en de knelpunten!

3.1 Tarieven

Tarifiering en subsidiëring zijn belangrijke instrumenten in het gemeentelijk sportbeleid. De gemeente voorziet in een breed aanbod aan sportvoorzieningen tegen een redelijke prijs, door een groot deel van de kapitaal- en exploitatiekosten van die accommodaties voor haar rekening te nemen. Hierdoor zijn de gehanteerde tarieven bij lange na niet kostendekkend. Dit is een vorm van indirecte subsidiering genoemd.

Momenteel krijgt elke gebruiker van een gemeentelijke sportaccommodatie een gelijke (verborgen) subsidie en betaalt een gelijk tarief per uur met daarin opgenomen een niet zichtbare subsidie.

Het argument voor deze vorm van subsidiering is dat sportbeoefening voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk moet zijn, ervan uitgaande dat dit door lage tarieven bereikt wordt.

Gelet op het feit dat met de splitsing van Sport en Recreatie in beleid en beheer en exploitatie van de accommodaties een eerste stap is gezet naar een verzakelijking c.q. (interne) verzelfstandiging van de sportaccommodaties.

Geheel conform de doelstelling van Stadsbedrijven verricht de unit Sportaccommodaties diverse taken die bedrijfsmatig van karakter zijn en via verdere interne verzelfstandiging

wordt het vraaggericht werken en de ondersteuning aan andere afdelingen (waaronder wijk en Welzijn) vorm en inhoud gegeven.

Mede op basis hiervan is het van groot belang het tarievenstelsel een bedrijfsmatiger karakter te geven en derhalve te herzien.

De gemeente streeft naar een verdergaande toepassing van het profijtbeginsel en een hogere kostendekking. Randvoorwaarde hierbij is dat sportaccommodaties voor alle bevolkingsgroepen financieel bereikbaar moeten blijven (paragraaf 3.2: subsidies). De gemeente streeft ernaar om in het tarieven- en subsidiebeleid een relatie te leggen tussen het tarief dat de vereniging betaalt (of de bijdrage die de vereniging aan subsidie ontvangt) en de bijdrage die een vereniging levert aan het bereiken van gemeentelijke doelen. Hierbij dient in acht te worden genomen dat niet alle verenigingen dezelfde mogelijkheden hebben. Daarom dient er aandacht te zijn voor faciliteiten die hieraan een bijdrage kunnen leveren.

Voor de gemeente Oosterhout en specifiek voor de Unit Sportaccommodaties is het, mede met het oog op de (interne) verzelfstandiging, van belang dat de binnensportaccommodaties bedrijfsmatig worden geëxploiteerd. Om inzicht te geven in de huidige situatie is in de afgelopen maanden een soort Quicksan uitgevoerd.

Enkele beleidsmatige uitgangspunten blijken een bedrijfsmatige exploitatie in de weg te staan. Het gaat hierbij met name om de kunstmatig laag gehouden tarieven voor de doelgroepen van het gemeentelijk beleid die bovendien ook gelden voor de commerciële activiteiten die plaatsvinden in de sportaccommodaties. Voorts is aan de kant van de exploitatie zelf, met name op organisatorisch gebied winst te boeken (zie par 3.3 Accommodaties).

Het nieuwe tarievenstelsel moet, anders dan het huidige tarief met verkapte subsidie, in ieder geval kostendekkend zijn. De voorkeur gaat uit naar drie tarieven, om zo bij commerciële of niet-sportgerelateerde activiteiten juist extra inkomsten te kunnen genereren. In andere gemeentes wordt al gewerkt met een gesubsidieerd tarief, een semi-commercieel en een commercieel tarief. Dit heeft als voordeel dat de commerciële-activiteiten niet gesubsidieerd worden door de gemeente. Voor dit soort activiteiten kan zelfs meer gevraagd worden dan de kostprijs. Onderzocht moet worden of dit ook voor Oosterhout een gangbaar tarievenstelsel is.

Een nieuw tarievenstelsel kan alleen in samenhang met een nieuw subsidiestelsel worden ingevoerd. Eén en ander dient zorgvuldig en in goede samenspraak met de betrokkenen te worden ontwikkeld.

Het systeem dient eenvoudig en doorzichtig te zijn, met een minimale administratieve belasting voor alle betrokkenen. Indien een nieuw systeem leidt tot een grotere druk op de vrijwilligersorganisatie van een sportvereniging dient dit gepaard te gaan met een parallel lopende verenigingsondersteuning. De verenigingsondersteuning dient derhalve tijdens de invoering van een nieuw tarievenstelsel hierop gericht te zijn. Anders wordt met een nieuw systeem eerder een kaderprobleem gecreëerd dan dat ze bijdraagt aan het oplossen daarvan.

Bij veranderingen in het tariefbeleid zijn geleidelijkheid, openheid en voorspelbaarheid belangrijke basisprincipes. Geleidelijke, beperkte verhogingen en jaarlijkse indexeringen worden over het algemeen niet als onredelijk ervaren en hoeven geen onoverkomelijke problemen op te leveren. Grote en plotselinge verhogingen kunnen dat wel.

Herzieningen in het tarievenstelsel mogen echter niet doorgevoerd worden uit bezuinigingsoverwegingen. Indien aanpassing leidt tot vrijkomende gelden dan dienen deze te worden ingezet voor verhoging van de kwaliteit van het sportaanbod.

3.2 Subsidies

De gemeente zal in navolging van de landelijke trend het accent in het huidige subsidiesysteem verschuiven naar resultaatgerichte subsidies, subsidies die meer afgestemd zijn op de output (in plaats van inputgericht). De gemeente kan het subsidiebeleid benutten als beleidsinstrument om bredere maatschappelijke doelen te bereiken. Wanneer een sportvereniging of particulier initiatief een grotere bijdrage levert aan de samenleving, staat daar een grotere subsidiebijdrage tegenover. Subsidiering zal in deze vorm vaak plaatsvinden in de vorm van doel-, project- en activiteitensubsidies.

Door een dergelijk subsidiesysteem worden sportverenigingen en particuliere aanbieders van voorzieningen meer 'geprikkeld' in te spelen op ontwikkelingen en veranderende behoeften, dit in tegenstelling tot het huidige subsidiesysteem.

Het tijdelijke karakter van projecten biedt het gemeentebestuur de gelegenheid om door de tijd heen accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen. Ook bieden projectsubsidies meer mogelijkheden om tot effectmeting over te gaan. Projectsubsidies worden gekoppeld aan projecten en activiteiten die ten doel hebben de sportkwaliteit te verhogen, een vernieuwend aanbod mogelijk te maken en sportdeelname te vergroten.

Het onderzoek onder de sportverenigingen wijst uit dat bijna de helft van de sportverenigingen positief staat tegenover een dergelijk systeem. Uiteraard kan de aantrekkelijkheid van een nieuw subsidiesysteem pas volledig door de sportverenigingen worden beoordeeld als deze is uitgewerkt zodat ook eventuele negatieve consequenties voor bepaalde verenigingen in beeld zijn gebracht. Bovendien moet rekening gehouden worden met het feit dat niet alle verenigingen dezelfde mogelijkheden hebben om aanvullende activiteiten te ontplooiën waarmee de gewenste doelen worden bereikt.

Daar in de missie onder ander gesproken wordt over "voor iedereen toegankelijke en betaalbare voorzieningen" wordt onderzocht in hoeverre persoonsgebonden subsidies ingezet kunnen worden als vangnetconstructie, zonder dat dit leidt tot een ingewikkeld en kostbaar systeem.

Een nieuw sportsubsidiesysteem dient aan te sluiten op het nieuwe algemene subsidiebeleid, dat op dit moment in ontwikkeling is. Afhankelijk van de voortgang hiervan zal een nieuw sportsubsidiesysteem in ieder geval niet eerder dan in 2006 in werking kunnen treden.

3.3 Accommodaties

Het accommodatiebeleid is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk sportbeleid en kent twee aspecten:

Realisatie van voorzieningen;

Exploitatie van voorzieningen

3.3.1 Realisatie

De grote omvang van de sportbeoefening in Nederland is voor een belangrijk deel te danken aan de gemeentelijke investeringen in sportaccommodaties. Tegenwoordig is er niet zozeer behoefte aan meer accommodaties, als wel aan andere en beter op de vraag aansluitende accommodaties. Het huidige voorzieningenniveau voldoet lang niet in alle gevallen aan de wensen van de sporters. Bestaande accommodaties voldoen soms onvoldoende aan de uitgangspunten voor Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid, sociaal onveilig (op de toegangswegen naar, de looproutes binnen en de plekken rondom sportaccommodaties), verouderd en kampen niet zelden met achterstallig onderhoud.

In 2003 is de Unit Sportaccommodaties dan ook begonnen met een inhaalslag.

Onder andere in het licht van de bezuinigingsdruk zijn verschillende ontwikkelingen in gang gezet die van invloed zijn geweest op het voorzieningenniveau op sportgebied (privatisering van o.a. tennisparken, uitbesteden van onderhoudstaken aan verenigingen e.d.). In 2004 wordt een groot deel van deze ontwikkelingen tegen het licht gehouden omdat de huurcontracten aflopen en vernieuwd moeten worden.

3.3.2 Accommodatiespreiding

Buitensportaccommodaties dreigen vaak in de strijd om schaarse ruimte ten onder te gaan ten faveure van huizen en bedrijfsruimten. Verplaatsing naar de randen van de gemeente, langs de snelweg of nabij bedrijfsterreinen, veelal ver verwijderd van de buurten en wijken waar de gebruikers zelf wonen, vormt een bedreiging voor het verenigingsleven en dus de maatschappelijke participatie en sociale cohesie in wijken en buurten.

Elders in Nederland is de sport dan ook al weer op "retour" naar de stads- en dorpscentra. Zo heeft de gemeente Utrecht in het centrum een sportvoorziening aangelegd, ten koste van woning- en bedrijvenbouw.

Het gemeentelijk sportaccommodatiebeleid dient betrekking te hebben op alle voorzieningen in de stad die in een sportbehoefte van de inwoners voorzien. Het uitgangspunt hierbij is dat de gemeente stimuleert dat deze accommodaties er komen. Het betekent niet dat de gemeente verantwoordelijkheid neemt voor de realisatie van alle accommodaties waaraan behoefte is. De gemeentelijke betrokkenheid kan variëren van alleen planologische medewerking tot en met de financiële verantwoordelijkheid voor zowel de realisatie als de exploitatie van een accommodatie. Dit is o.a. afhankelijk van de volgende criteria:

- Animo: het aantal burgers dat de betreffende sport beoefent;
- Prijsflexibiliteit: de mate waarin de kosten gedragen kunnen worden door gebruikers;
- Organisatieverband: georganiseerd of ongeorganiseerd;
- Deelnemers: de mate van gebruik door doelgroepen van gemeentelijk beleid;

Belangrijk hierbij zal zijn om innovaties te bewerkstelligen die afgestemd zijn op wat er in de buurt mogelijk en wenselijk is, via clustering, herbestemming en herinrichting van bestaande accommodaties. Het ligt voor de hand om dit in samenspraak te doen met het onderwijsveld (de belangrijkste leverancier van gebruikers overdag), maar ook culturele organisaties en welzijnsorganisaties moeten hierbij betrokken worden.

Wat betreft de buitensportaccommodaties is het raadzaam om per accommodatie ook de buurtfunctie van de accommodatie te beoordelen in het licht van de sociale situatie in de buurt/wijk en de aanwezigheid van andere groen-recreatieve voorzieningen. Hierbij zou ook in het oordeel moeten worden meegenomen in hoeverre de betreffende accommodatie door aanvullend beleid een meer open karakter en een meer buurtgerichte functie kan krijgen.

Voor zowel de binnen-als de buitensportaccommodaties geldt dat zij nooit op zich staan maar dat zij verbonden zijn met sociale structuren. Verenigingen vormen immers de thuisbasis van sportverenigingen of worden gebruikt door informele vriendengroepen. Met een verplaatsing van accommodaties bestaat de kans dat deze sociale structuren uit de wijk of buurt wegvallen (dit laatste kan vooral ook van belang zijn in de kerkdorpen).

Daar waar mogelijk moet derhalve gestreefd worden naar gecombineerde voorzieningen uit het oogpunt van ruimtegebruik, flexibel gebruik van de voorzieningen en beheersmatige aspecten. Dit hoeft zich niet te beperken tot enkel sportvoorzieningen, maar combinaties kunnen ook gezocht worden met andere voorzieningen in de welzijnssfeer (zoals bijvoorbeeld het geval is in Dorpshuis De Klip in Dorst). Bundeling van krachten, maar wel met behoud van eigen identiteit van verenigingen. Opdat praktische zaken betrekkelijk eenvoudig in een groter verband worden georganiseerd.

Met name voor de jeugd, ouderen en gehandicapten dienen accommodaties goed bereikbaar te zijn, zowel qua afstand als veiligheid (sociaal- en verkeersveilige routes), waarbij ook rekening dient te worden gehouden met eventueel schoolgebruik.

Dit pleit ervoor om voorzieningen wijkgewijs te situeren.

Voor stedelijke voorzieningen, zoals een atletiekbaan, honk- en softbalcomplex, wielerved, geldt deze wijkwijze opzet uiteraard niet. Bij Stedelijke voorzieningen moet ook rekening gehouden worden (o.a. in verband met de exploitatie) met de regionale functie die een dergelijke voorziening kan hebben.

Bij de spreiding van voorzieningen (gemeentelijke en particuliere) wordt derhalve gekeken naar de functie die de voorziening heeft. Een evenwichtige spreiding wordt als volgt ingevuld:

Bereik	Voorzieningen
Stedelijk/Regionaal	-Zwembad(en): Overdekt doelgroepenbassin Overdekt recreatiezwembad Recreatief buitenbad -Binnensportaccommodatie voor competities -sportvelden voor niet wijkgebonden sporten
Wijk en Kerkdorp	-Zwembad(en): Overdekt doelgroepenbassin -sportveld(en) voor wijkgebonden sporten - multifunctionele binnen(sport)accommodatie (sportzaal/gymzaal) -groenvoorziening(sportief)recreatief medegebruik -speelplekken

Op basis van het bovenstaande worden in deze nota de volgende kaders voor een spreidingsbeleid gegeven, te weten:

1. clustering van stedelijke (en regionale) sportvoorzieningen is, waar mogelijk, uitgangspunt.
2. Het bevorderen van een evenwichtige spreiding van basisvoorzieningen over de diverse wijken, waarbij rekening wordt gehouden met de buurtgebondenheid van sportverenigingen en accommodaties (o.a. ook relatie met scholen).
3. Waar mogelijk en gewenst wordt aan bestaande sportaccommodaties een meer open karakter en een meer buurtgerichte functie gegeven.
4. Multifunctioneel gebruik van gebouwen; combineer derhalve waar mogelijk sport met (andere takken van) sport en met andere maatschappelijke functies (buurtwerk, welzijnswerk, onderwijs, kinderopvang etc.)

3.3.3 Spreidingsbehoefte

Clustering van stedelijke en/of regionale voorzieningen is een ideaal beeld dat nadrukkelijk aanwezig en wenselijk is. Uitgangspunt hierbij is steeds dat het verplaatsingsproces geen negatieve consequenties mag hebben voor de vereniging en dat de nieuwe locatie geschikt is.

In principe maakt het soort stedelijke- of regionale voorziening niet uit. Het positieve effect (organisatorisch, ruimtelijk en of economisch) is het grootste wanneer gelijksoortige voorzieningen geclusterd worden, echter ook het clusteren van bijvoorbeeld een honkbalvoorziening met een voetbalvoorziening kan een winst in ruimte en middelen opleveren door 'rand'voorzieningen als kleedaccommodatie te combineren.

Wanneer aan criteria ten aanzien van de grootte, bodem, omgeving, bereikbaarheid, (sociale) veiligheid etc. wordt voldaan, kan clustering in principe overal plaatsvinden.

Op basis van een inventarisatie gehouden in 2003 is het volgende vast komen te staan.

Spreiding:

- de spreiding van de sportaccommodaties in Oosterhout is in principe goed (Zie bijlage 4 overzicht gemeentelijke en particuliere sportaccommodaties in Oosterhout).

De wijkgebonden voorzieningen liggen over het algemeen goed binnen de wijken. Uitzonderingen hierop zijn:

- sportpark Heihoef dat door de ligging aan de andere kant van de A27 niet binnen de wijk ligt (terwijl de meerderheid van de ledenwel uit zuid komt)
- in Vrachelen is geen ruimte opgenomen voor sportvoorzieningen.

Bereikbaarheid:

- De stedelijke en regionale voorzieningen, liggen over het algemeen op goed bereikbare locaties in de stad.

Uitzondering hierop zijn:

- de locatie van Sportpark Heihoef. Door de ligging in een bedrijvengebied is het sportpark niet goed bereikbaar voor met name de jeugd (sociale veiligheid is slecht)
- de locatie van Twins is, voor een vereniging die op hoog niveau speelt, niet optimaal bereikbaar.

Conclusie:

Geconcludeerd kan worden dat de spreiding van sportaccommodaties in Oosterhout in principe goed is, echter in Vrachelen kan een behoefte aan een sportvoorziening op wijkniveau ontstaan en met name VVO is gebaat bij een beter bereikbare locatie.

Alle mogelijkheden om tot een clustering van stedelijke- en/of regionale voorzieningen te komen zijn onderzocht. Geconcludeerd wordt dat er binnen de reikwijdte van deze nota (2014) geen alternatieve locaties voorhanden zijn waar daadwerkelijk clustering van meerdere stedelijke- en/of regionale sportvoorzieningen kan plaatsvinden.

Op dit moment bestaat er echter geen grote druk op de huidige locaties vanuit ruimtelijke ordeningsaspecten bezien. Het ideaal beeld van clustering van stedelijke- en regionale voorzieningen blijft echter aanwezig en wordt derhalve nagestreefd.

Vanuit sportaspecten bezien is het wenselijk om, wanneer zich een gelegenheid voordoet, VVO te verplaatsen naar een andere locatie in het zuiden van Oosterhout. Voorts is het raadzaam om na te gaan of in Vrachelen alsnog ruimte gevonden kan worden voor de aanleg van sportvoorzieningen.

3.3.4 Exploitatie

De accommodaties worden op dit moment niet optimaal benut. Met name in de weekends en in de zomermaanden is er sprake van een flinke onderbezetting.

Veel problemen zijn beter het hoofd te bieden als de gebruikers, nog meer dan in het verleden, in het accommodatiebeleid centraal worden gezet.

Inmiddels is geïnventariseerd waar de knelpunten in de efficiëntie zitten:

- Gebrek aan richtlijnen : De oplossingen moeten onder andere gezocht worden in een verhuur- en accommodatiebeleid op basis waarvan het gebruik van de accommodaties bepaald kan worden (hoeveel tijd/ruimte moet gereserveerd worden voor sportstimulering, op welke momenten, met welke voorzieningen etc.) en hoeveel tijd blijft er over voor andere (commerciële activiteiten) zonder dat er sprake is van para-commercialisme. Eén en ander zal een duidelijke richtlijn bieden voor de verhuur/exploitatie.
- Wervingsbeleid: Uiteraard zal een actiever wervingsbeleid (binnen maar ook buiten de gemeente) eveneens bijdragen aan een efficiëntere exploitatie.
- Verouderd verhuursysteem: Wat betreft de praktische kant van de verhuur van sportaccommodaties is gebleken dat het verhuursysteem verouderd en passief is, terwijl met een "actief" systeem minder tijd nodig is om over informatie te beschikken die nodig is om de lege uren te vullen.
- Sleutelsysteem: Nagegaan moet worden of een nieuw sleutelsysteem voor gymzalen, waarbij de klant zich als het ware zelf binnenlaat en de afrekening plaatsvindt op

basis van het moment van “openen en sluiten” van de accommodatie, op termijn geld kan op leveren, omdat er minder beheerders in de gymzalen aanwezig hoeven te zijn en de daadwerkelijk gebruikte uren afgerekend worden. Uiteraard zullen bij het onderzoeken van de haalbaarheid hiervan, veiligheid en klantvriendelijkheid een belangrijk aspect zijn.

- Te enge exploitatie: In relatie met eerder genoemde multifunctionele ruimten in wijken zal er ook een haalbaarheidsonderzoek gedaan moeten worden naar een meer multifunctionele exploitatie. (Commerciële) evenementen geven een extra dimensie aan de accommodatie en kunnen bovendien extra inkomsten genereren.

3.3.5 Zwembaden

De zwembaden hebben binnen Oosterhout altijd al een bijzondere plaats in genomen. Los van het feit dat het vrij uniek is om een viertal-gemeentelijke zwembaden (De Blikken, Arkendonk, De Warande, Surae) te hebben binnen een gemeente met de omvang van Oosterhout, wordt er al bijna een decennium gediscussieerd over de toekomst van deze zwembaden.

Surae neemt in dit geheel een bijzondere positie in, gelet op het feit dat dit natuurzwembad buiten de bebouwde kom ligt en hoofdzakelijk een recreatieve functie heeft. Voorst is de gemeente geen eigenaar van Surae. De gemeente heeft Surae in erfpacht van Staatsbosbeheer en heeft middels een convenant met Staatsbosbeheer afgesproken de exploitatie na het badseizoen in 2005 te beëindigen. Momenteel wordt onderzocht of deze afspraak teruggedraaid kan worden.

De gemeente Oosterhout ziet het als haar taak om de inwoners, verspreid over de stad, niet alleen functionele zwemvoorzieningen te bieden, maar ook zwemvoorzieningen met een recreatieve functie. De gemeente wil de Warande als buitenbad behouden en tevens beide binnenbaden, de Blikken en Arkendonk in stand houdt als respectievelijk een functioneel zwembad (zonder “toeters en bellen”; geschikt voor doelgroepen zwemmen en recreatieve “baantjestrekkers”) en een functioneel bad met recreatiebad en kleuterbad met recreatieve voorzieningen.

Concreet betekent dit dat de spreiding van de zwembaden, de aard van de voorzieningen en de hoeveelheid zwemwater (met uitzonder van Surae) in ieder geval tot 2014 blijft gehandhaafd.

Eén en ander hoeft overigens niet te betekenen dat er geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn bij de bestaande zwembaden. Diverse ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld renovatie/innovatie van de zwemvoorzieningen en eventuele uitbreiding met andere functies etc. zijn in principe, indien op elkaar afgestemd, goed mogelijk en kunnen elkaar zelfs versterken.

3.4 Monitoring

Bij beleid hoort monitoring; zonder inzicht in de vorderingen van de uitvoering van beleid kan geen dynamische beleidsvoering tot stand komen. De huidige samenleving verandert zo snel dat het steeds moeilijker wordt om het voorgenomen beleid vast te stellen voor lange perioden.

Een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van het sportbeleid is derhalve inzicht in de vraag, het aanbod en de knelpunten.

Met andere woorden: wat is de wens van de individuele burgers om op georganiseerde of ongeorganiseerde wijze aan sport deel te nemen, wat is de behoefte van sportaanbiedende organisaties, wat is het aanbod en welke knelpunten zijn er (tussen beiden).

Om een goed beeld te krijgen zal, naast een onderzoek onder de gebruikers, ook de input van de belangenbehartiger Sportraad en van Oosterhout In Beweging van belang zijn bij het ontwikkelen van een dynamisch beleid.

De komende jaren zullen de volgende elementen binnen het sportbeleid extra aandacht moeten krijgen:

- communicatiemiddelen tussen burger en gemeentelijke overheid
- interactieve beleidsontwikkeling bij de uitwerking van de kaders in deelnota's
- effectmeting van gevoerd beleid
- informatievoorziening van beleidsmakers

3.5 De pijlers van het sportbeleid in Oosterhout tot 2014

Strategische uitgangspunten:

Algemene uitgangspunten:

- *Regisseren en voorwaarden scheppen*: de gemeente heeft hoofdzakelijk een regisserende en voorwaardenscheppende rol.
- Samenwerking met *particulier en maatschappelijk initiatief* staat voorop.
- De gemeente heeft alleen een initiërende rol daar waar het particulier en maatschappelijk initiatief onvoldoende mogelijkheden bieden om de gemeentelijke doelen te bereiken.
- Afspraken met gesubsidieerde instellingen over subsidiebudgetten en de bijbehorende prestaties worden in *outputcontracten* vastgelegd.
- *Interactieve beleidsvorming* : samenwerking is de basis voor kwaliteit.
- Accentverschuiving van een aanbodgericht naar een *vraag-/probleemgericht* beleid (programma's op maat).
- *Integrale beleidsvorming en -uitvoering*: bundeling van krachten staat centraal bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid.
- *Monitoren* van het beleid

Strategische uitgangspunten:

Sportbeleidsuitgangspunten:

- Het accent ligt op het de *stimulering van de (breedte)sport*.
- Brede aandacht voor de *intrinsieke en maatschappelijke waarde* van sport :sport als doel en sport als middel.
- Duurzame *versterking van de lokale sportinfrastructuur* : professionalisering, deskundigheidsbevordering, versterken vrijwilligersbeleid etc.
- Behoud en (kwalitatieve) verbetering van *wijkgeboden sportvoorzieningen*.
- *Stimuleren van projecten binnen de BOS-Driehoek* (Buurt-Onderwijs-Sport): bundeling van krachten als basis voor jeugdsportstimulering.
- *Laagdrempelige en kwalitatieve sportaccommodaties* : flexibel te gebruiken, toegankelijk voor alle sporters en waarmogelijk multifunctioneel.
- *Innovaties* in het accommodatiebestand stimuleren (ipv saneringen).
- *Bedrijfsmatig verantwoorde prijs* voor het gebruik van de sportaccommodaties.
- Een subsidiebeleid in relatie tot het bereiken van de gemeentelijke doelen.
- Gemeentelijke *betrokkenheid bij het realiseren van accommodaties* is afhankelijk van animo, prijsflexibiliteit, organisatieverband en deelnemers(aantallen).
- *Evenwichtige spreiding van sportvoorzieningen over de stad* waarbij rekening gehouden wordt met buurt/wijk/kerkdorpengebonden sportvoorzieningen, stedelijke sportvoorzieningen en regionale sportvoorzieningen.
- Binnen het kader van een evenwichtige spreiding is clustering *van stedelijke sportaccommodaties uitgangspunt* (collegeakkoord 2002).
- *Geen clustering van zwembaden*: behoud huidige zwembaden en behoud van de hoeveelheid zwembaden (met uitzondering van Surae).
- *Sportvriendelijk klimaat van de openbare ruimte*: sportief recreatieve voorzieningen in de woonomgeving.
- *Intensiever betrekken van sportondernemers* bij het sportbeleid en of de beleidsuitvoering.

Operationele beleidsuitgangspunten:

Project:

- a. Evaluatie Breedtesportprojecten op basis waarvan een uitvoeringsplan voor sportstimulering voor de resterende beleidsperiode:, 2008 (einde Breedtesportimpuls)-2015, geformuleerd kan worden.

Deel 3: Sportstimulering 2004-2008: operationele uitgangspunten

1.1 Inleiding

Mede als gevolg van de aanvraag breedtesportimpuls is inmiddels al een belangrijke impuls gegeven aan het breedtesportbeleid in de gemeente Oosterhout.

De aanvraag Breedtesportimpuls bestrijkt een periode van 6 jaar (2002-2007). Het is echter de bedoeling dat de projecten doorlopen. Derhalve is de 50% subsidie die het ministerie van VWS in totaal verstrekt, een "gewennings" subsidie (in de eerste jaren wordt een hoger percentage verstrekt dan de laatste jaren). Het is van groot belang om voor het aflopen van de termijn een evaluatie te houden en te bezien welke projecten doorgang moeten vinden en op welke wijze in de jaren na 2007.

Het uitgangspunt van de breedtesport is sportbevordering. Dit willen we bereiken middels een:

- Integrale aanpak
- Vraaggestuurd aanbod
- Territoriale aanpak
- Doelgroepengerichte aanpak
- Versterking van de sportinfrastructuur

Op basis van de aandachtspunten uit deel 1 wordt in dit hoofdstuk een aantal operationele beleidsuitgangspunten geformuleerd ter versterking/verdieping van de oorspronkelijke Breedtesportaanvraag.

1.2 Integrale aanpak

In de praktijk komt het bij de breedtesport neer op het ontplooiën van (verdere) initiatieven die bijdragen aan een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod. Daar waar mogelijk moet dit in samenwerking met andere sectoren gebeuren, opdat bevorderd wordt dat sportactiviteiten optimaal benut worden in het kader van andersoortige maatschappelijke projecten.

Sport en bewegen binnen een gemeente betekent dan ook verbindingen maken op beleidsniveau. Verbindingen leggen in een vroeg stadium van beleidsontwikkeling werpt vruchten af voor beleidssectoren van welzijn, onderwijs en sport. Sport en bewegen binnen een gemeente betekent ook verbindingen maken op het niveau van de aanbieder van sport en bewegen. In de praktijk blijkt dat hoe beter de afstemming op beleidsniveau tussen de aanbieders is geregeld hoe hoger de kwaliteit van sport- en beweegactiviteiten en daarmee het maatschappelijk rendement! Voorwaarde is dan wel dat ook de samenwerking tussen Buurt, Onderwijs en Sport (de zogenaamde BOS-driehoek) op uitvoeringsniveau ook verbeterd wordt.

Sport wordt hierbij echter niet gezien als wondermiddel voor het oplossen van allerlei maatschappelijke problemen, maar sport kan een bijdrage leveren aan oplossingen, mits het onderdeel uitmaakt van integraal beleid.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat voorkomen moet worden dat de intrinsieke waarde van sport (sport als doel/sport om het sporten) wordt verdrukt door een te grote nadruk op de instrumentele waarde (sport als middel). Sport kan bijvoorbeeld een integrerende werking hebben, maar deze komt vooral tot stand als niet de integratie, maar de sport centraal gesteld wordt.

1.2.1 Recreatiebeleid

Sport blijft tegenwoordig niet meer beperkt tot wedstrijd-en competitiesport in verenigingsverband. De grenzen zijn verbreed en vervaagd (o.a. als gevolg van de

individualisering). Veel (ongeorganiseerde) sportbeoefening is niet aan accommodaties gebonden, maar vindt plaats in de openbare ruimte. De openbare ruimte vraagt om een sportvriendelijker beleid. De stijgende grondprijzen hebben de druk vergroot op pleintjes, veldjes en parken, waar kan worden gespeeld, gewandeld, gefietst, geskated en gevliegerd. Terwijl juist die groenvoorzieningen en recreatieve mogelijkheden voor de beweging en de gezondheid van de bewoners (en evenzeer voor de marktwaarde van hun woningen) dicht bij huis zo belangrijk zijn.

Als gevolg hiervan kan het sportbeleid zich niet beperken tot aanleg en beheer van accommodaties en verenigingsondersteuning. Ook de toenemende behoefte aan sportief-recreatieve voorzieningen, zowel binnen de stad als in het buitengebied, verdienen aandacht.

Hierbij kan gedacht worden aan het ontwikkelen van routestructuren waarbij een goede bewegwijzering, informatie over de kwetsbaarheid van de natuurlijke omgeving en de zorg voor dwarsverbindingen (o.a. regionale routes) van groot belang zijn voor de kwaliteit.

Hierbij dient tevens aansluiting gezocht te worden met de doelgroepenroutes (2 rolstoelroutes) en de themaroutes, die onderdeel zijn van het Actieplan Toerisme en Recreatie 2003.

1.2.2 Onderwijsbeleid

Bewegingsonderwijs is een kerntaak van onderwijsinstellingen. Sport kan bijdragen aan het realiseren van bewegingsonderwijs (accommodaties, knowhow etc). Bewegingsonderwijs kan een signalerende rol spelen bij het ontdekken van bijvoorbeeld motorische achterstanden, is tevens een voorbereiding op de kennismaking met recreatieve en prestatieve sportvormen en kan bovendien een positieve invloed hebben op de totale "levensstijl" (gezond leven, meer bewegen).

Goed en aantrekkelijk bewegingsonderwijs kan andersom een grote rol spelen ten behoeve van sportstimulering. Wanneer kinderen op jonge leeftijd het nut en plezier van sport bijgebracht wordt en kennismaken met diverse vormen van sport, kan dit de sportdeelname (ook) op latere leeftijd ten goede komen.

De Tweede Kamer heeft op 7 juni 2001 ingestemd met een bevoegdheidwijziging in de WPO (Wet op het Primair Onderwijs). Dit houdt in dat de huidige PABO (Pedagogische Academie Basisonderwijs) studenten geen bevoegdheid meer verwerven voor het bewegingsonderwijs aan groep 3 t/m 8 van het primair onderwijs. Bewegingsonderwijs vereist een deskundigheid die meer opleidingsuren vergt dan de Pabo-opleiding momenteel kan bieden. Via een nascholingstraject kunnen Pabo-ers alsnog de bevoegdheid halen.

In afwachting hiervan zal bekeken worden of het bewegingsonderwijs middels het breedtesportproject "kinderen met bewegingsproblemen" dat in 2004 zal starten en via het, een extra impuls kan krijgen.

Een specifiek onderwerp is het zwemonderwijs dat in 1990 is afgeschaft. Uit landelijke studies is gebleken dat een groter aantal kinderen de basisschool verlaten zonder over enige zwemvaardigheid te beschikken. Ook in Oosterhout heeft de GGD West-Brabant ("Armoede en Gezondheid van kinderen in de gemeente Oosterhout"; 2002) geconstateerd dat er regelmatig kinderen de basisschool verlaten zonder dat zij kunnen zwemmen. Landelijk heeft het ministerie van OCW gekeken naar mogelijkheden om zwemonderwijs herin te voeren dan wel een vangnetconstructie te ontwikkelen. Dit heeft geresulteerd in de folder "zwemachterstanden op de basisschool- handreikingen voor invulling plan van aanpak op lokaal niveau". Een handreiking op basis waarvan gemeenten zelf kunnen nagaan op welke manier zij de achterstanden in het zwemvaardigheid onder kinderen kunnen wegwerken. Zwemachterstand komt met name voor bij allochtone jongeren. Vastgesteld is dat het met name de 'culturele factor' (de onbekendheid met water en zwemmen) en de financiële drempels zijn en in mindere mate de 'tekorten in de infrastructuur', die verantwoordelijk zijn voor het uitblijven van voldoende 'zwemervaring buiten schoolverband', waardoor de

betrokken leerlingen met een moeilijk in te halen achterstand met het zwemonderwijs beginnen. 'Slechte randcondities' en 'te korten in instellingen en vakbekwaamheid van zwemonderwijzers' leiden te vaak tot een 'aanbod van zwemonderwijs', dat tekortschiet gegeven de achterstand bij de start van het schoolzwemmen.

'Tekorten in de infrastructuur' (te weinig zwembaden) speelt in Oosterhout niet (zie ook Deel 2 Par. 3.3.5: Zwembaden). Onderzocht moet worden in hoeverre er sprake is van 'slechte randcondities en/of tekorten in de vakbekwaamheid van de instructeurs'.

Het ministerie adviseert een twee sporen aanpak, te weten:

- Beïnvloeding van het gedrag van ouders van achterstandsleerlingen
- Optimalisering van zwemprogramma's

1.2.3 Jeugdbeleid

De meerderheid van de Oosterhoutse jongeren tussen 1 en 18 jaar sport wekelijks of vaker. Een grootdeel daarvan is lid van een sportclub. Jongens sporten iets meer dan meisjes en doen dat ook vaker in club verband of op de sportschool.

Sportdeelname neemt af naarmate jongeren ouder worden. Van de 12-14 jarigen sport 81% wekelijks of vaker van 15-17 jarigen is dat nog maar 70%. (onderzoek GGD West-Brabant: "jongerenenquête 2003; gemeente Oosterhout")

Sport kan een sleutelrol spelen in de eerste jaren van de opvoeding, met name bij het verwerven van sociale vaardigheden. Hoewel een groot deel van de Oosterhoutse jeugd actief sport beoefent, bestaat er nog steeds een relatief grote groep die alleen op school met sport in aanraking komt. Juist op kinderleeftijd en in de jeugdijaren vormt (school) sport een unieke mogelijkheid om op een speelse manier kennis te maken met sociale basisregels. Daartoe behoort bijvoorbeeld de vaardigheid om regels op te stellen en toe te passen om met een team een gesteld doel te bereiken. Verdere positieve aspecten van de sport zijn het terugdringen van het agressieve geweldspotentieel en de stimulering van het concentratievermogen. Op dit moment is er al sprake van samenwerking tussen sport- en jeugdbeleid middels projecten als "Sport en Spelbus" en "Sport en spel OntmoetingsPlekken" (SPOPS).

In de nota Jeugdbeleid zal de relatie tussen jeugd en sport ook nadrukkelijk aan de orde komen, waarbij met name aandacht zal zijn voor sport in relatie tot de buurt.

1.2.4 Welzijns- en gezondheidsbeleid

Via sport kan de maatschappelijke participatie, sociale samenhang, leefbaarheid en sociale veiligheid in buurt of wijk worden verbeterd (in het bijzonder ook de participatie van kwetsbare groepen). Bij het streven naar (re)-integratie van kwetsbare groepen kan via de sport eveneens resultaten worden geboekt. Dit geldt in het bijzonder voor de jeugd en voor jongeren.

Vanwege de stimulerende werking op maatschappelijke participatie en lichamelijke beweging kunnen sportprojecten tevens van waarde zijn voor bijvoorbeeld ouderen en gehandicapten. Omgekeerd kan welzijns- en gezondheidsbeleid een bijdrage leveren aan het scheppen van gunstige voorwaarden voor onder andere sportverenigingen om de genoemde welzijnswaarden van sport tot hun recht te laten komen.

Bijzondere aandacht verdienen de uitkomsten van het onderzoek "Armoede en gezondheid van kinderen in de gemeente Oosterhout" van de GGD West-Brabant (augustus 2002). Gebleken is dat in de gemeente Oosterhout voor 4% van de basisschoolkinderen de armoedesituatie risicovol is voor de gezondheid en voor 3 % erg risicovol. Deze kinderen zijn met name te vinden in de wijken: Strijen, Slotjes, Oosterheide en Dommelbergen. Niet deel kunnen nemen aan sporten, zwemlessen e.d. door geldgebrek is een veel voorkomende deprivatie, die gezondheidsrisico's als gevolg kan hebben.

1.2.5 Uitgangspunten voor een integrale aanpak

Operationele beleidsuitgangspunten:

Projecten:

- a. Ter bevordering van een integraal sportbeleid wordt een intersectorale werkgroep tot stand gebracht, die zich onder meer buigt over win-win doelstellingen (meerdere doelen tegelijk na streven), de cofinanciering van projecten en programma's en de wisseling van de coördinerende rol bij projecten.
- b. Ontwikkelen van (veilige) routestructuren t.b.v. sportieve recreatie voor onder meer hardlopen, skaten, schaatsen en paardrijden.
- c. Ontwikkeling van voorzieningen in de directe woonomgeving tbv sportieve recreatie zoals trapveldjes, basketbalpleintjes, skate-plekken, halfpipes en dergelijke voor de jeugd vanaf 12 jaar.
- d. Vaststellen waar de achterstand in zwemvaardigheid het grootst is en op basis daarvan volgens de opzet van OCW en in samenwerking met onderwijs, zwemverenigingen en zwemscholen een plan van aanpak opstellen om deze achterstand te verkleinen.
- e. Mogelijkheden nagaan om relaties te leggen tussen bewegingsonderwijs en de breedtesport via het sportservicepunt.

1.3 Vraaggestuurd aanbod

In navolging van de algemene tendens moet ook in het sportbeleid meer burgergericht gewerkt worden. Sporters stellen zich steeds meer op als klant/consument. Zij benaderen sportmogelijkheden zakelijker en verwachten meer aandacht voor hun individuele wensen. Het lidmaatschap van een vereniging is voor velen geen automatisme meer vanuit clubliefde of familietraditie, maar een van de mogelijke keuzen uit een breed aanbod van vrijetijds mogelijkheden. Veel nieuwe sporttrends, zoals skaten, mountainbiken e.d. ontwikkelen zich bovendien buiten het verenigingsverband. Om de benodigde voorzieningen te treffen en ondersteunings- en stimuleringsmaatregelen te nemen, moet de gemeente dan ook meer dan vroeger de individuele burger als uitgangspunt nemen. Vervolgens kan gekeken worden welke bijdragen de bestaande instituties hieraan kunnen leveren. In het verlengde hiervan zou de consument/burger in sterkere mate betrokken moeten worden bij de beleidsvorming en beleidsuitvoering.

Om de betrokkenheid van de gebruikers in de toekomst te waarborgen is het noodzakelijk dat beleidsmakers op de hoogte zijn van de wensen en behoeften van de doelgroepen en van de effecten van het gevoerde beleid.

1.3.1 Uitgangspunten voor een vraaggestuurd aanbod

Operationele beleidsuitgangspunten:

Onderzoek

- a. Effectmeting van gevoerd beleid
- b. Behoeftedonderzoek (welke voorzieningen bewoners belangrijk vinden, aan welke eisen deze voorzieningen moeten voldoen, welke prijs men hier voor over heeft etc.)
- c. Onderzoek naar de niet georganiseerde sport in Oosterhout.
- d. Onderzoek naar sleutelsysteem gymzalen

Projecten

- e. Bevorderen van informatie aan burgers door het ontwikkelen van een Sportgids (zoals bijvoorbeeld de Kidsgids) waarin onder andere een overzicht van de accommodaties, verenigingen, evenementen e.d. staan vermeld alsmede de verschillen tussen de diverse

sportaanbieders.

- a. Het ontwikkelen van een systeem voor permanente monitoring van het sportbeleid, indien mogelijk in combinatie met een monitor voor toerisme en recreatie.
- f. Opstellen van een communicatieplan tbv beleidsontwikkeling
- g. Ontwikkelen van een (digitaal) loket.

1.4 Territoriale aanpak

Voorzieningen met een stedelijke functie zijn uitgebreid aan de orde gekomen in Deel 2 onder de randvoorwaarden voor het beleid, hier wordt volstaan met het herhalen van de uitgangspunten:

1. clustering van stedelijke (en regionale) sportvoorzieningen is, waar mogelijk, uitgangspunt.
2. Het bevorderen van een evenwichtige spreiding van basisvoorzieningen over de diverse wijken, waarbij rekening wordt gehouden met de buurtgebondenheid van sportverenigingen en accommodaties (o.a. ook relatie met scholen).
3. Waar mogelijk en gewenst wordt aan bestaande sportaccommodaties een meer open karakter en een meer buurtgerichte functie gegeven.
4. Multifunctioneel gebruik van gebouwen; combineer derhalve waar mogelijk sport met (andere takken van) sport en met andere maatschappelijke functies (buurtwerk, welzijnswerk, onderwijs, kinderopvang etc.)

Voortvloeiend uit de wens om sport toegankelijk te maken voor alle Oosterhouters, dient het sportbeleid figuurlijk dichterbij de burger gebracht te worden, middels een buurt/wijkgerichte aanpak. En wie wijkgericht werkt moet streven naar behoud en ontwikkeling van wijkgebonden sportvoorzieningen om zo de voorzieningen letterlijk bij de burger te brengen c.q. te houden. Wijkgebonden voorzieningen zijn voorzieningen (accommodaties, verenigingen e.d.) die de thuisbasis van sportverenigingen vormen of worden gebruikt door informele vriendengroepen. Met de verplaatsing van deze voorzieningen bestaat de kans dat sociale structuren uit de wijk of buurt wegvallen (dit laatste kan vooral van belang zijn in de kerkdorpen). De bouwstenen voor een wijkgebonden aanpak zijn:

- inspraak en gedragenheid
- behoud en ontwikkeling van voorzieningen
- organisatie-en netwerkvorming.

Net als andere recreatieve-, zorg- en welzijnsvoorzieningen bepalen sportvoorzieningen mede de aantrekkelijkheid van het leven in een buurt of wijk en vormen zij een bron van betaalde en onbetaalde werkgelegenheid. Onderzoek heeft uitgewezen dat de bereikbaarheid van sportvoorzieningen in Nederland door sporters momenteel zeer positief wordt gewaardeerd en dat deze bereikbaarheid tevens essentieel is om sporters te behouden. De sporter kiest zijn accommodatie primair op bereikbaarheid uit (Duijvestein en Schipper, 1998).

Aanleg, beheer en exploitatie van voorzieningen vormen derhalve slechts 1 aspect van buurt/wijkgericht werken. Minstens zo belangrijk is aandacht voor de sociale aspecten van buurtgericht werken. Het vormen en instandhouden van organisatorische en sociale netwerken binnen buurten, wijken en de kerkdorpen is vaak een voorwaarde voor continuïteit van sportprojecten en sportactiviteiten op langere termijn. Tot die netwerken behoren de overheid, bedrijven en particuliere organisaties van wijk-en buurtbewoners zelf, waaronder de sportverenigingen.

Om de verenigingen die gebruik maken van een gemeentelijke accommodatie een nog grotere rol te laten spelen in sociale netwerken is aandacht voor een eigen plek (idee "thuishonk") gewenst.

In eerste instantie zal gekeken worden naar multifunctionele buurt/wijkgerichte voorzieningen.

Hier kan overigens aangesloten worden bij de toekomstvisie Buurtbeheer (2002) waarin de vorming van wijkteams en buurtoverleggen een grote rol spelen.

1.4.1 Uitgangspunten voor een territoriale aanpak

Operationele beleidsuitgangspunten:

Onderzoek

- a. Onderzoek of en hoe het buurtsportwerk gestimuleerd kan worden door bijvoorbeeld het aanstellen van sportbuurtwerkers en het opzetten van projecten binnen de BOS-driehoek (Buurt-Onderwijs- Sport).

Projecten

- b. Het formuleren van een actieplan voor een wijkgericht sportbeleid.
- c. Het opstellen van bereikbaarheidsnormen en toegankelijkheidsnormen voor sportaccommodaties.
- d. Opstellen van een plan van aanpak ten behoeve van de renovatie van de Blikken, Arkendonk en de Warande
- e. Het ontwikkelen van overleg-en samenwerkingsrelaties op buurtniveau tussen de buurt, sportorganisaties en bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, het sociaal-cultureel werk en andere welzijnsorganisaties in samenwerking met de buurtcoördinator en opbouwwerker (relatie met vorming van wijkteams en buurtoverleggen uit de toekomstvisie Buurtbeheer).
- f. Het clusteren van sportfuncties met andere functies in multifunctionele buurtcentra, met aandacht voor "eigen ruimten".

1.5 Doelgroepengerichte aanpak

Het sportstimuleringsbeleid van de gemeente Oosterhout heeft zich in aanvang vooral beperkt tot kinderen van de basisschoolleeftijd. Een van de voorwaarden voor de breedtesportimpuls is echter de verbetering van sportparticipatie van achterstandsgroepen in het algemeen. Derhalve is met de breedtesportaanvraag een start gemaakt met het uitbreiden van doelgroepen.

Het uitgangspunt is sporten voor iedereen op iedere leeftijd.

In de komende jaren zal het accent liggen op het (verder) invullen van de volgende projecten uit de aanvraag Breedtesportimpuls:

- Sporten voor ouderen.
- Sporten voor en door jongeren.
- Sporten voor kinderen.
- Sporten voor gehandicapten

Daarnaast zal binnen deze doelgroepen bijzondere aandacht zijn voor allochtone vrouwen en allochtone jongeren.

Bijzondere aandacht is noodzakelijk voor de (overkoepelende) organisatie van de Breedtesportprojecten om voor de projecten een breder draagvlak te creëren en om in een gestructureerde aanpak te voorzien. Hier is een taak weggelegd voor het sportservicepunt.

1.5.1 Uitgangspunten voor een doelgroepengerichte aanpak

Operationele beleidsuitgangspunten:

Onderzoek

a. Kwalitatief onderzoek naar de sportwensen en –behoeften van de diverse doelgroepen.

Projecten

b. Versterken organisatie Breedtesportprojecten door de organisatie over te dragen aan het Sportservicepunt.

In overleg met betrokkenen verder uitwerken en uitvoeren activiteiten breedtesportimpuls, te weten:

Thema 1: Sporten voor iedereen op iedere leeftijd

- deelproject: sporten voor ouderen: GALM-project, Meer Bewegen voor Ouderen
- deelproject: sporten voor en door jongeren en kinderen: projecten in de BOS-driehoek
- deelproject: sporten voor mensen met een functiebeperking: Activiteiten aangepast sporten

1.6 Versterken van de sportinfrastructuur

Om vraaggericht te gaan werken, de knelpunten in de sport op te lossen en om de maatschappelijke meerwaarde van sport via een integrale werkwijze te benutten, is het van belang te zorgen voor een versterking en een vernieuwing van de sportinfrastructuur.

Veel van de, in deel 1, geschetste problemen in de sportinfrastructuur hangen met elkaar samen, zowel wat betreft de aard van de problematiek als de oplossingen ervan. Zij vragen om een geïntegreerde overkoepelende gemeentelijke aanpak, waarbij de gemeente niet zozeer een voorwaardenscheppende als wel een ondersteunende rol vervult.

1.6.1 De sportverenigingen

Voor wat betreft het sportbeleid in de gemeente Oosterhout ligt in het huidige sportbeleid de nadruk op het accommodatie-, subsidie-, tarief- en sportstimuleringsbeleid.

Wanneer de gemeente wil dat sportverenigingen en andere sportaanbieders naar behoren kunnen functioneren, moet zij naast de randvoorwaarden die zij biedt (met name accommodaties en subsidiëring) het accent meer leggen op professionalisering en ondersteuning van sport.

Derhalve is in de aanvraag Breedtesportimpuls het volgende thema opgevoerd:

“Verenigingsondersteuning en vrijwilligersbeleid”. Een uitwerking hiervan moet plaats vinden in het ondersteunen van sportverenigingen en sportorganisaties door het opzetten van een centraal informatie- en servicepunt op het gebied van sportzaken. Hierbij is het aanstellen van een verenigingsondersteuner een belangrijk aandachtspunt. Ter voorbereiding op het aantrekken van een verenigingsondersteuner is onder 14 Oosterhoutse sportverenigingen een IKSportscan (analyse van de sportverenigingen) gehouden. Het profiel van de verenigingsondersteuner is mede afhankelijk van de aandachtspunten die in de scan naar voren komen.

De gemeente Oosterhout wil bevorderen dat sportverenigingen komen tot het invoeren dan wel verbeteren van het vrijwilligersbeleid, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht. Bij het ondersteunen van verenigingen in vrijwilligerszaken kan de gemeente gebruik maken van een drietal beleidsinstrumenten:

Communicatie: om het sportvrijwilligersbeleid een kwaliteitsimpuls te geven moeten de verenigingen bewust gemaakt worden van het belang daarvan en van de mogelijkheden die er zijn.

Verenigingsondersteuning: ondersteuning bij het oplossen van problemen (van bijvoorbeeld, financiële -, organisatorische- en juridische aard), beleidsinnovaties en het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden. Het Sportservicepunt i.o. en het Vrijwilligers Informatiepunt en Servicepunt (VISP) i.o. kunnen daar een belangrijke rol in vervullen.

Randvoorwaarden: regelgeving, initiatieven en maatregelen die het vrijwilligerswerk aantrekkelijker en efficiënter maken. Hier ligt een rol weggelegd voor het VISP.

1.6.2 De Sportraad

Als gevolg van verschillende ontwikkelingen (zie deel 1 van deze nota) is in overleg met de Sportraad onderzocht of het mogelijk is om alle sportgerelateerde taken in één organisatie onder te brengen. Op basis van voortschrijdend inzicht, heeft de Sportraad op enige moment tijdens het proces aangegeven dat zij een combinatie van belangenbehartiging en (beleids)uitvoerende taken/projecten in een stichting toch eerder als een bedreiging dan als kans zien vanwege het feit dat een Stichting geen leden heeft en hun doelgroep derhalve geen invloed meer uit kan oefenen op de kwaliteit van het bestuur en daarmee de belangenbehartiging.

Derhalve is een nieuwe opzet/structuur ontwikkeld, waarbij een splitsing wordt gemaakt in een belangenorganisatie en een uitvoerende organisatie (sportloket, uitvoering breedtesportprojecten). Hierbij wordt gestreefd naar een brede belangenorganisatie (voor zowel de individuele sporters, de verenigingen, de scholen alsmede de commerciële sportvoorzieningen).

Een duidelijke splitsing van belangenbehartiging en uitvoering kan meer duidelijkheid voor verenigingen scheppen. Kritiek van de verenigingen op de uitvoering kan zo beter een plek krijgen en er is duidelijk iemand op aan te spreken. De Sportraad is zelf niet uitvoerder en kan derhalve kritisch naar de uitvoering kijken.

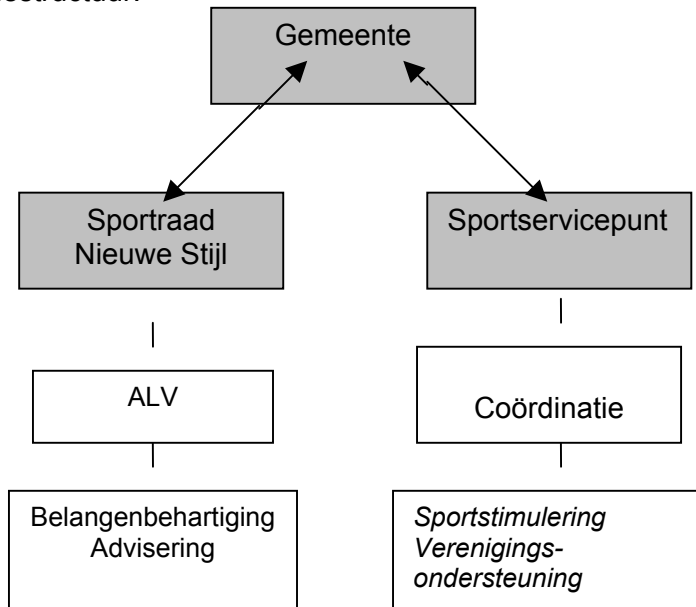
1.6.3 Sportservicepunt

Eén van de projecten uit de aanvraag Breedtesportimpuls (raadsvoorstel van 23 oktober 2001) is het opzetten van een Sportservicepunt. Uitgangspunt was daarbij een centraal informatie-en servicepunt op het gebied van sport-en bewegingszaken, verenigingsondersteuning en sportbevordering.

Het sportservicepunt zal vooral een loketfunctie krijgen, sportstimuleringsbeleid uitvoeren en werken aan het versterken van de sportinfrastructuur. De verenigingsondersteuning maakt hier onderdeel van uit. Gekozen is voor een stichtingsvorm.

Uitgangspunt is dat het Sportservicepunt, het VISP, het Uitpunt en het Zorgloket elkaar daar waar mogelijk ondersteunen en aanvullen. Aan de hand van de uitkomst van de evaluatie van de Breedtesportimpuls (en het Sportservicepunt) wordt bezien of verdere samenwerking wenselijk is.

organisatiestructuur:

Taakverdeling:

Gemeente

- Bepalen van sportbeleid met input van derden als Sportraad en het sportservicepunt.
- Het geven van opdracht aan derden voor uitvoering van beleid.

Sportraad

- Belangenbehartiging van alle sport in Oosterhout.
- Adviseren van de gemeente mbt sport-en accommodatiebeleid (gevraagd en ongevraagd)
- Het geven van advies aan leden

Sportservicepunt: Oosterhout in Beweging

- Uitvoeren sportstimuleringsbeleid Gemeente Oosterhout
- Loketfunctie (informatievoorziening/voorlichting, doorverwijzen)
- Versterken van de sportinfrastructuur (verenigingsondersteuning)
- Initiëren en coördineren van sportactiviteiten
- betrekken van sportoverstijgende activiteiten (buurt, school, gezondheid, welzijnsinstellingen)
- genereren van externe middelen (bedrijfsleven/commerciële instellingen)

1.6.4 Commerciële sportaanbieders

Hoewel de commerciële sportaanbieders een aanzienlijk deel van de sportmarkt beslaan in Oosterhout, worden zij niet of nauwelijks betrokken bij het gemeentelijk beleid.

Mede in het kader van het stimuleren van particulier initiatief dient deze sector meer betrokken te worden. Sport- en fitnesscentra werken als onderneming voor eigen rekening en risico aan activiteiten maar kunnen wel degelijk bijdragen aan het bereiken van de doelen van het gemeentelijk sportbeleid. Zo kunnen de accommodaties van commerciële sportaanbieders deel uitmaken van de totale benodigde sportaccommodatie capaciteit door deze te huren voor specifieke activiteiten en/of kan de uitvoering van diverse projecten overgelaten worden aan de (bestaande) commerciële sportaanbieders. Alleen wanneer noch de markt noch de huidige gemeentelijke voorzieningen voldoende mogelijkheden bieden om de gemeentelijke doelen te bereiken zal de gemeente een initiërende rol vervullen.

Bijzonder aandachtspunt hierbij is “oneerlijke concurrentie”.

Verenigingen (zonder winstoogmerk) krijgen van de gemeente diverse directe subsidies of indirecte subsidie (in de vorm van een accommodatie) waarop geen exploitatierekening wordt toegepast. Bovendien gaat de overheid zelf ook steeds vaker als ondernemer optreden. (om bijvoorbeeld tekorten uit andere voorzieningen af te dekken)

Beide kunnen leiden tot oneerlijke concurrentie.

Wanneer de gemeente de particuliere ondernemers, en daarmee een deel van de bestaande sportinfrastructuur, meer gaat inzetten om eerder genoemde doelen te bereiken, moeten deze ondernemers ook (op enigerlei wijze) gebruik kunnen maken van de regelingen die er zijn. (zie ook hoofdstuk 3.2: subsidies)

1.6.5 Uitgangspunten voor de sportinfrastructuur

Operationele beleidsuitgangspunten:

Onderzoek

- a. De mogelijkheden onderzoeken om aan te sluiten bij landelijke professionaliseringsprojecten (professionele verenigingsmanager)
- b. In beeld brengen van de knelpunten en ontwikkelingsmogelijkheden van het sportvrijwilligerswerk.
- c. Lokaal onderzoek naar de prijselasticiteit bij sportverenigingen, met het oog op kwaliteitsverhogende investeringen en de bijdrage die sporters hieraan zelf kunnen leveren.
- d. Onderzoek naar het verruimen van het aantal commerciële activiteiten

Projecten:

- a. Uitwerking van thema 2: Verenigingsondersteuning en vrijwilligersbeleid, van de aanvraag breedtesportimpuls: **1)** starten van het sportservicepunt **2)** Het aanstellen van een verenigingsondersteuner. **3)** afstemming met het VISP.
- b. Opzetten van een jaarlijkse sportmarkt (presentatie van alle sportaanbieders in Oosterhout)
- c. Opstellen van een nieuw tarievenbeleid
- d. Opstellen van een nieuw subsidiebeleid (uitgangspunten: outputgericht, directe subsidies, periodiek, vangnet voor minder draagkrachtigen)
- e. Ontwikkelen van een duidelijke tarieven- en subsidiewijzer voor sportverenigingen ter verbetering van de informatievoorziening.
- f. Uitwerken van de “quick scan” in een verhuurbeleid
- g. Uitwerken van de “quick scan” in een accommodatiebeleid
- h. Implementatie van een nieuw, efficiënter (digitale) verhuursysteem.

2. Uitvoeringsplan

2.1 Inleiding

In dit deel komen de communicatie, financiën en de planning aan de orde. Bij de financiën en de planning wordt onderscheid gemaakt tussen de breedtesportprojecten en het nieuwe beleid. Dit heeft te maken met het feit dat de uitvoering van de breedtesportprojecten in principe geregeld zijn in de Breedtesportaanvraag (raadsbesluit van 23 oktober 2001) en met het feit dat hiervoor middelen beschikbaar gesteld zijn door het ministerie van VWS.

2.2 Communicatie

De opzet en uitvoering van de acties komen in principe middels een interactief proces tot stand. Dit houdt in dat belanghebbenden betrokken worden vanaf het begin van het proces en niet alleen in een later stadium in de gelegenheid gesteld worden om te (be)oordelen.

Deze betrokkenheid kan variëren van het houden van informatieavonden, het uitnodigen om ontwerpen/ ideeën aan te dragen (bijvoorbeeld een prijsvraag), actief te laten deelnemen in projectgroepen, het mee laten denken via internet e.d..

De vorm van betrokkenheid is maatwerk. In samenspraak met de eenheid Communicatie zal per project bekeken worden voor welke vorm gekozen kan worden en zal een communicatieplan opgesteld worden.

2.3 Breedtesportprojecten

2.3.1 Financiën

Een grootdeel van de kosten voor het sportbeleid in de komende jaren bestaat uit de uitvoering van de breedtesportprojecten.

De kosten voor deze projecten worden voor 50% gedragen door het rijk.

Met de aanvraag Breedtesportimpuls heeft de gemeente zich verplicht (raadsvoorstel van 23 oktober 2001) om steeds 50% van de benodigde middelen tbv de breedtesportprojecten, beschikbaar te stellen.

Middels bovengenoemd raadsvoorstel is afgesproken dat de dekking van de breedtesportprojecten uit bestaand beleid komt.

De aanvraag Breedtesportimpuls bestrijkt een periode van 6 jaar (2002-2007). Het is echter de bedoeling dat de projecten doorlopen. Derhalve is de 50% subsidie die het ministerie van VWS in totaal verstrekt, een "gewennings" subsidie (in de eerste jaren wordt een hoger percentage verstrekt dan de laatste jaren).

2.4 Nieuw beleid

2.4.1 Financiën

Voor de uitvoering van de Kadernota Sport en Sportieve Recreatie zijn vanaf de begroting van 2004 middelen beschikbaar gesteld voor de volgende projecten:

Structureel jaarlijks totaal €10.000, ten behoeve van:

- externe huisvesting sportservicebureau Oosterhout In Beweging;

2004-2006 jaarlijks totaal €20.000, ten behoeve van:

- onderzoek opheffen knelpunten sportvrijwilligerswerk;
- opzetten Sportmonitor;
- Behoeftenonderzoek recreatieve routestructuren in de directe woonomgeving

Voor de periode van 2004-2007 zijn er geen aanvullende middelen noodzakelijk.

Er is evenwel geen rekening gehouden met eventuele gevolgen van de uitwerking van deze nota.

De consequenties van bijvoorbeeld een nieuw tarieven- en nieuw subsidiesysteem worden hier niet opgenomen. Deze kosten kunnen pas later in beeld gebracht worden.

2.4.2 Actieplan

Er is, mede op basis van de looptijd van de breedtesportimpuls, gekozen voor een termijn van 5 jaar voor de uitvoering van de operationele beleidsuitgangspunten. Gezien de korte termijn en de hoeveelheid aan acties, is een selectie gemaakt van acties die binnen de planperiode uitgevoerd moeten worden. Een klein deel van de acties worden over de planperiode heen getild. Voor deze acties zal in 2007 een planning opgesteld worden.

Actieplan nieuw beleid

Project	Omschrijving	2004	2005	2006	2007
Sportstimulering	Uitvoering Breedtesportprojecten				
Evaluatie Breedtesport	Evaluatie van de projecten				
Integraal werken	Oprichting samenwerkingsverbanden tussen beleids-terreinen en sportaanbieders en welzijnsorganisaties.				
Sportieve recreatie	Ontwikkeling van routestructuren en recreatieve voorzieningen in de directe woonomgeving				
Zwemonderwijs	Ontwikkeling van een vangnetconstructie				
Monitoring	Structurele effectmeting gevoerd beleid		10.000		
Inventariseren van de vraag	Behoeften onderzoek			20.000	
Interactieve beleidsvorming	Opstellen van communicatieplan per project				
Wijkgericht sportbeleid	Onderzoek: buurtsportwerk in combinatie met bewegingsconsulenten+ Actieplan: netwerken op buurtniveau en clustering voorzieningen.				
Sportservicepunt	Huisvesting sportservicepunt vormgeven van 1-loketfunctie	10.000	10.000 p.m.	10.000 p.m.	10.000 p.m.
Coördinatie Sportstimuleringsprojecten	Uitvoering/coördinatie van diverse sportstimuleringsprojecten				
Sportvrijwilligerswerk	Opheffen knelpunten en onderzoeken van de ontwikkelingsmogelijkheden	10.000			
Bezetting accommodaties	Onderzoek naar efficiënter gebruik				
Herziening Tarieven systeem	Onderzoek naar: Prijselasticiteit sportverenigingen, Opties nieuw tariefensysteem				
Herziening subsidiesysteem	Onderzoek naar de mogelijkheden nieuw subsidiesysteem				
Tarieven en subsidiewijzer	Ontwikkelen van een tarieven en subsidiewijzer				

Projecten na de planperiode

Project	Omschrijving
Informatie aan burgers	Ontwikkelen van een sportgids
Promotie sportaanbod	Jaarlijkse sportmarkt